

Vybrané determinanty zdraví populace a jejich vliv na úmrtnost v evropských státech

Abstrakt

Předkládaná diplomová práce se zaměřuje na vztah determinantů životního stylu mužů a žen ve vybraných evropských zemích v roce 2014 s jejich subjektivní (délka života ve zdraví) a objektivní úrovni úmrtnosti (naděje dožití) a s jejich intenzitou úmrtnosti na nejčastější příčiny. Těmi jsou ischemické choroby srdeční, cerebrovaskulární onemocnění a zhoubné nádory průdušek, průdušnice a plic. Vybranými determinanty zdraví byla fyzická aktivita, BMI, konzumace ovoce a zeleniny, kouření a konzumace alkoholu. Ukazatel délka života ve zdraví se nejčastěji vztahuje k přesnému věku 65 let, a proto se i tato práce zaměřuje na obyvatelstvo ve starším věku. Pro zkoumání vlivu vybraných determinantů zdraví na úroveň úmrtnosti byla použita vícenásobná lineární regrese. Mimo to práce zkoumá vývoj a úroveň délky života ve zdraví mužů a žen v přesném věku 65 let s v období 2004–2014 ohledem na naději dožití a řeší, zda došlo u evropské populace mezi prvními dekády 21. století a rokem 2014 k nárůstu prožitých let života ve zdraví. Výchozím zdrojem dat jsou výběrová šetření EHIS a EU-SILC.

Pomocí zvolených metod bylo zjištěno, že délka života ve zdraví spíše stagnovala, což se odráží v tom, jak bylo dále zjištěno, že ve vybraných evropských zemích docházelo spíše k úbytku procenta let prožitých ve zdraví. Dále se ukázalo, že existovala významná diference jak u objektivní úrovně úmrtnosti, tak i u subjektivně hodnocené délky života mužů a žen ve starším věku mezi zeměmi západní Evropy a států bývalého východního bloku. Potvrdilo se pomocí vícenásobných lineárních regresí, že největší vliv na úroveň objektivní i subjektivní úrovně úmrtnosti měla aerobní fyzická aktivita, a to u obou pohlaví. Byl vyzkoumán pozitivní vztah objektivní hladiny úmrtnosti u mužů i u žen s konzumací ovoce a zeleniny denně. Konzumace ovoce a zeleniny měla dopad i na některé příčiny úmrtí. Kromě toho se ukázal vztah určitých vybraných příčin úmrtí s BMI, kouřením a s aerobní fyzickou aktivitou. Fyzická aktivita se dá označit za nejvýznamnější vybraný determinant zdraví, který měl vliv na úroveň úmrtnosti mužů a žen v evropských zemích v roce 2014.

Klíčová slova: úmrtnost, determinanty zdraví, délka života ve zdraví, příčiny úmrtí, evropské země